

Kystverket
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Magne Nesse, 5557 2335

Tillatelse etter forurensningsloven - utfylling i sjø for etablering av Kjøde næringsområde Stad kommune for Kystverket

Statsforvalteren i Vestland gir Kystverket tillatelse til utfylling i sjø ved bruk av overskuddsmasser fra etablering av Stad skipstunnel for å etablere Kjøde næringsområde i Kjødepollen, ca. 0,5 km fra østre utløp Stad skipstunnel.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Vilkår for tillatelsen følger vedlagt.

Vi viser til søknad om tillatelse fra Kystverket datert 13. desember 2023.

Vedtak

Statsforvalteren i Vestland gir Kystverket tillatelse til utfylling i sjø ved bruk av overskuddsmasser fra etablering av Stad skipstunnel for å etablere Kjøde næringsområde i Kjødepollen. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen kan ikke tas i bruk før godkjent reguleringsplan for tiltaket foreligger. Dersom endelige vedtak etter plan- og bygningsloven har bestemmelser som er i motstrid med vilkår i denne tillatelsen må tillatelsen endres i samsvar med kommunens planvedtak.

Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettelsen av vilkår, vurdert de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brevet.

Om søknaden

Generelt

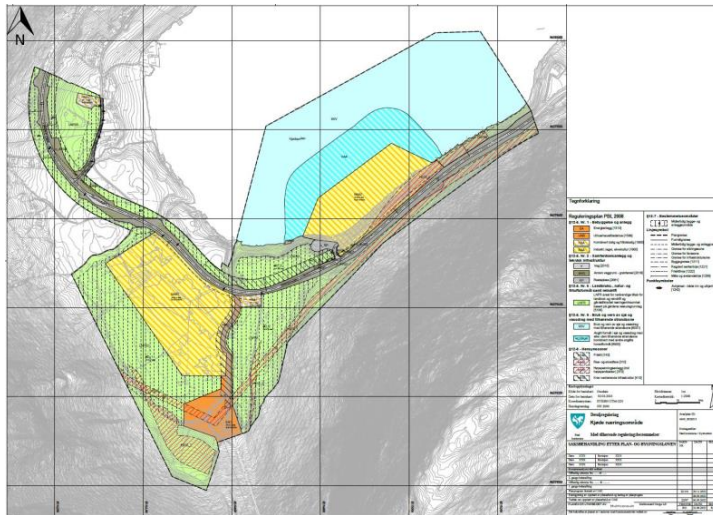
Kystverket søker om tillatelse etter forurensningsloven til utfylling ved bruk av sprengsteinsmasser fra etablering av Stad skipstunnel. Formålet med utfyllingen er å etablere Kjøde næringsområde i Kjødepollen, ca. 0,5 km fra østre utløp Stad skipstunnel. I kommunedelplan for sjøareal er området avsatt til næringsbebyggelse/flerbrukskai og med krav om utarbeidelse av

detaljreguleringsplan. Planforslag detaljreguleringsplan¹ har vært til offentlig høring og forventes vedtatt vår 2024.

Mengder/omfang

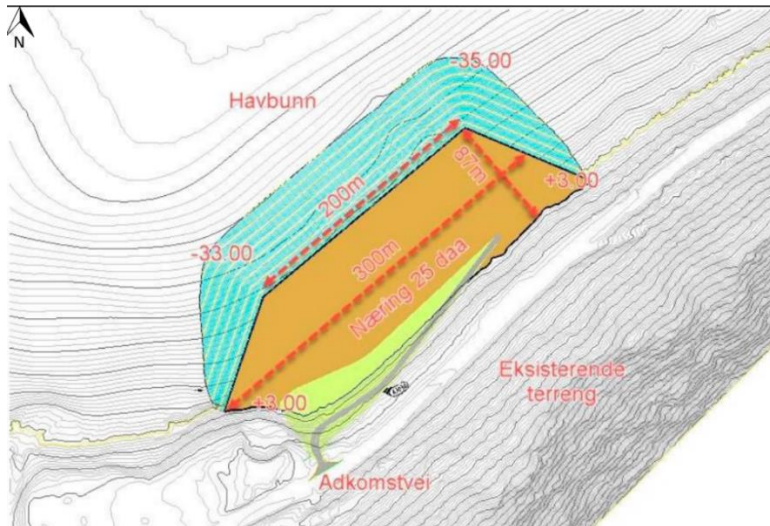
Planområdet for Kjøde næringsområde omfatter ca. 36 daa til industri/lager/akvakultur. Det er forutsatt at området skal brukes som rigg og anleggsområde for gjennomføringen av Stad skipstunnel, for f.eks. mellomlagring av masser, materialer, maskiner, interimveger, utstyr o.l. Knusing og sortering av masser tillates innenfor BAA1 (området på land), jf. figur 1.

Figur 1 Plankart vedlagt førstegangs offentlig høring av detaljregulering Kjøde næringsområde. Kilde: Multiconsult

Sjøfyllingen (figur 2) har et areal på ca. 43 000 m² og et forventet massebehov på ca. 627 000 m³. I reguleringsplanfasen er det avklart at det kan bli behov for tiltak foran fyllingsfoten for deler av fyllingen, og det er i reguleringsplanen avsatt ett areal på ca. 20 000 m² foran fyllingsfoten for stabiliserende tiltak. Stabiliserende tiltak foran fyllingsfot vil kunne være mudring, etablering av støttefylling eller en kombinasjon av disse. Utlegging av masser i sjø vil skje fra sjøsiden, ved hjelp av lektere i kombinasjon med utfylling fra land med lastebil. Dette vil avklares i detaljprosjekteringen.

¹ Detaljregulering for Kjøde næringsområde NASJONAL AREALPLANID: 4649_2022013.

Figur 2 Skissert utfylling med dimensjoner, inkludert fyllingsfot. Kilde: Multiconsult

Dersom det blir valgt mudring som metode for stabilisering av fylling søkes det om at muddermassene som siste løsning kan dumpes i Moldefjorden, på godkjent dumpelokalitet². Det skal først søkes etter løsninger for gjenbruk av muddermassene.

Detaljprosjektering/planlagt fremdrift

Arbeidene skal ut på anbud i 2024. Detaljprosjektering og endelige avklaringer vedrørende mengder, perioder for arbeid, arbeidsmetoder, risikovurderinger, avbøtende tiltak, m.m. er forutsatt utført av entreprenør. Entreprenør vil deretter være ansvarlig for å etterseende informasjon til Statsforvalteren i Vestland om oppdaterte mengder og planer for arbeidene, varighet, og eventuelt også revidere søknad dersom det er behov for det.

Vannforekomst, miljøtilstand, naturmangfold og fiskeriinteresser

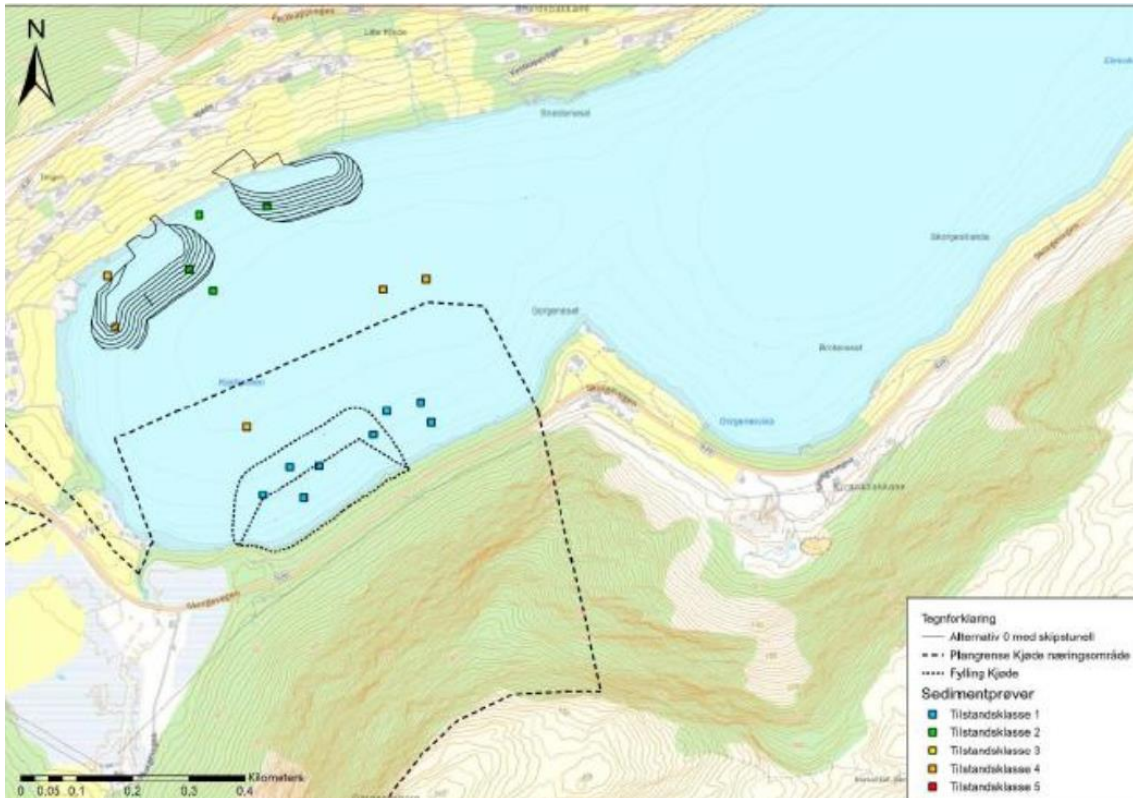
Vannforekomst

Tiltaket vil berøre en mindre del av vannforekomsten Kjødepollen som i er Vann-nett registrert som en oksygenfattig fjord med moderat økologisk og dårlig kjemisk tilstand.

Sedimentenes miljøtilstand

Miljøgeologiske undersøkelser utført i 2022 (Multiconsult) viste at det er rene sedimenter i utfyllingsområdet, se figur 6-6. Utenfor fyllingsfoten, i området som kan bli berørt av stabiliserende geotekniske tiltak (mudring eller støttefylling) er det i en prøve registrert tilstandsklasse III av PAH-forbindelsene pyren (108 µg/kg) og benzo(a)antracen (67 µg/kg), og tilstandsklasse IV for antracen (33 µg/kg). I dette punktet er det også funnet TBT i tilstandsklasse III (5,56 mg/kg).

² Statsforvalterens tillatelse etter forurensningsloven til bl.a. dumping av overskuddsmasser i Moldefjorden. Tillatelsen (2023.0693.T) er datert 29. august 2023

Figur 3 Miljøtilstand i sedimenter i Kjøde næringsområde. Klassifisert i henhold til M-608. Kart: Hentet fra planbeskrivelse (Multiconsult, 2023).

Naturmangfold

Multiconsult utførte kartlegging av marint naturmangfold i tiltaks- og influensområdet til Stad skipstunnel (med supplerende undersøkelser i 2023), samt i utfyllingsområdet for Kjøde næringsområde i 2021 (Multiconsult, 2022).

I perioden desember 2021 til mai 2022 ble det også utført undersøkelser av vannkvalitet (Multiconsult, 2022).

I dypbassenget utenfor tiltaksområdet er det registrert lavt oksygeninnhold i bunnvannet (Multiconsult, 2022). ROV-filming i 2022 viste at dypområdet er dominert av finkornet sediment som sand, leire og silt.

Det ble også observert spredt med stein og mindre områder med hvite bakteriematter. De grunnere områdene preges av blandingsbunn med sand og stein.

Filming viser tett bestand av børstemarken *Oxydromus flexuosus*, noe som viser at oksygenivået er tilstrekkelig til å opprettholde dyreliv.

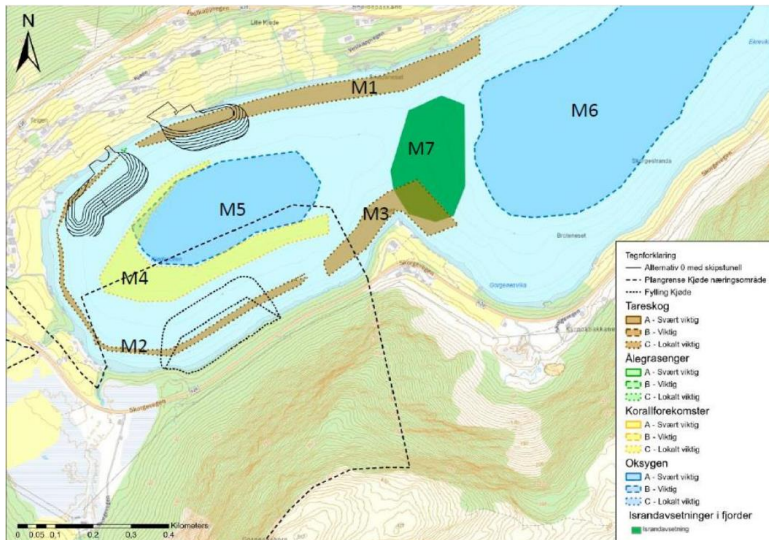
Ved 40-45 m dyp ble det også filmet tallrike forekomster av sjøfjær, trolig arten liten piperenser. Sjøfjær er et koralldyr som lever på bløt bunn. Sjøfjærsamfunn er ikke rødlistet eller beskrevet som egen naturtype, men er av OSPAR³ beskrevet som et truet habitat og er her definert som habitat: "sjøfjær og gravende megafauna". Fyllingsfoten vil berøre ytterkanten av sjøfjærområdet, jf. figur 4.

³ OSPAR Convention for the protection of the marine environment of the north-east Atlantic

Dersom geotekniske vurderinger viser behov for ytterligere stabiliserende tiltak som mudring eller støttefylling vil sjøfjærområdet bli ytterligere påvirket.

Nærmere land i utfyllingsområdet, fra 4 til 23 m dyp, ble det observert spredt vekst av sukkertare. Forekomsten ble tettere mot øst, mot Gorgeneset.

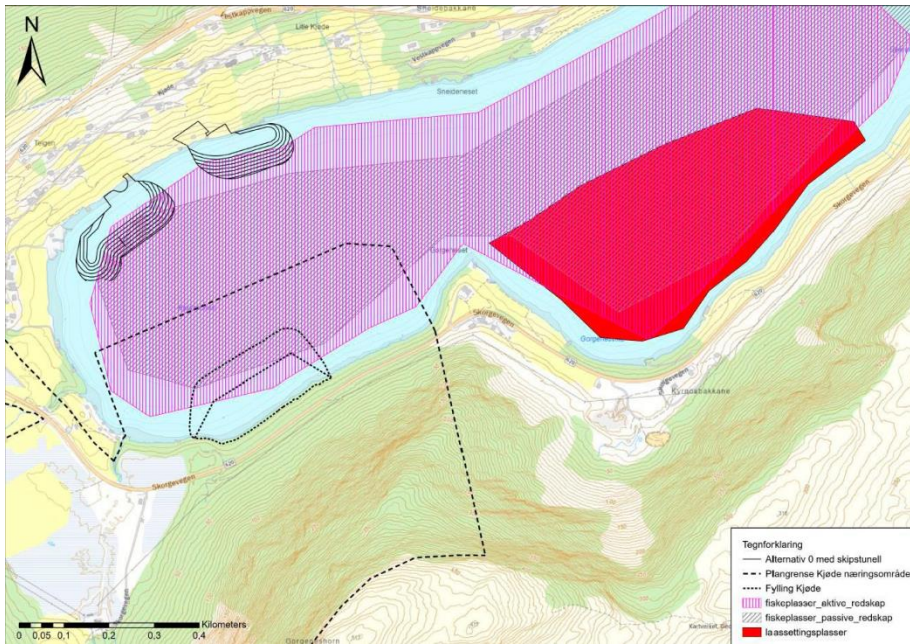

Figur 4 Marine naturtyper som beskrevet i Multiconsult, 2022 og Multiconsult, 2023. Blått areal (M5/M6) viser dypvannsområde med oksygenfattig bunnvann. Brunt areal (M1/M2/M3) langs land viser observert sukkertare (tettest forekomst ytterst ved terskel). Gult areal (M4) viser observert sjøfjær.

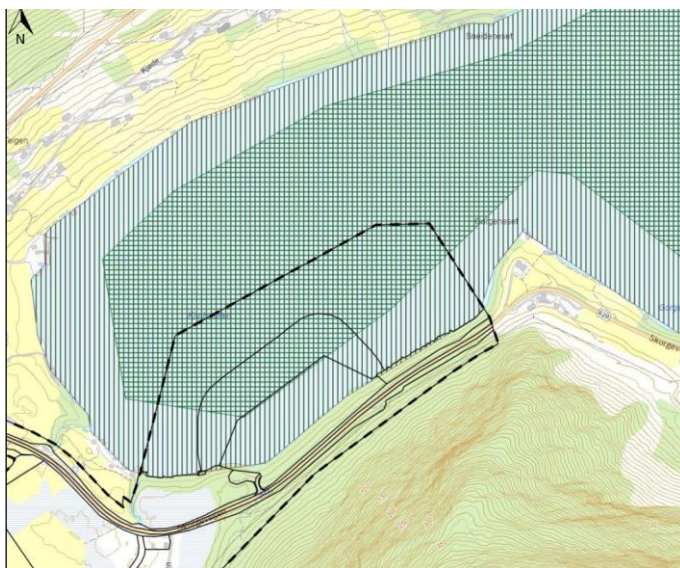
Fiskeriinteresser

I Kjøddepollen pågår det kommersielt fiske og fritidsfiske. Det brukes aktive redskaper for fiske etter sild, brisling, makrell, hestmakrell og sei. Det fanges også torsk, hyse, lyr, leppefisk, krabbe og hummer med passive redskaper. I Gorgenesvika, ca. 0,4 km øst utfyllingsområdet, er det registrert en låssettingsplass. Det er registrert et gyteområde for torsk (C-verdi) og et beite- og oppvekstområde for hestemakrell (C-verdi) i Fiskeridirektoratets database Yggdrasil, jf. figur 6. Torsk gyter i tidsrommet februar-april, mens hestemakrell er oppgitt å benytte området hele året.

Figur 5 Registrerte fiskeplasser for aktive og passive redskaper, og låsettingsplass, i Kjødipollen. Kart: Hentet fra planbeskrivelse (Multiconsult, 2023)

Figur 6 Gyteområde for torsk (grå skravur) og oppvekst- og beiteområde for hestemakrell (grønn skravur) i Kjødipollen med reguleringsplanområde (svart stiplet linje) og utfyllingsområde (svarte linjer). Kilde: Multiconsult og Fiskeridirektoratet.

Avbøtende tiltak og kontroll- og overvåking

Arbeidene skal gjennomføres på en måte som minimerer partikkelspredning og tilslamming av omkringliggende områder. Aktuelle avbøtende tiltak kan være bruk av siltgardiner og ellers overvåking av partikkelspredning (turbiditetsovervåking). Utførende skal være ellers være observante og hensynfulle ved gjennomføring av arbeider. Endelig plan for arbeidene, risikovurderinger og beskrivelse av avbøtende tiltak oversendes Statsforvalteren i Vestland før oppstart.

Det skal utarbeides en kontroll- og overvåkingsplan for arbeidene, som blant annet skal omfatte rutiner for overvåking av partikkelspredning, forsøpling, fremmede arter, nitrogen, samt miljøtilstand hos nærliggende sjøfjær- og tareskogforekomster. Planen skal ses i sammenheng med kontroll- og overvåkingsplanen for Stad skipstunnel.

Høringsuttalelser

Søknaden ble sendt på høring til offentlige instanser og har lagt ute til offentlig høring i perioden 19. desember 2023 til 26. januar 2024. Den ble kunngjort på Statsforvalteren i Vestland sine hjemmesider.

Vi mottok kun uttale fra Stad kommune (23. januar 2024):

Området er i kommunedelplan⁴ for sjø satt av til bl.a. kai og næringsareal i sjø (områdenamn BA01). Det er sendt inn utkast detaljreguleringsplan⁵ som har vært på høring. I forslag til detaljregulering for Kjøde næringsområde er det aktuelle arealet sett av til industri, lager, akvakultur med områdenamn BAA2. Sjøarealet utenfor BAA2 er satt av til hamneområde i sjø/kai (VAA) hvor det under overflata kan etableres fyllingsfot. Dette arealet er på ca. 20 000 m², og det kan bli aktuelt med stabiliserende tiltak som mudring, støttefylling eller ein kombinasjon av disse.

Sitat uttalen:

"Normalt sett ville Stad kommune vore negativt innstilte til at søknad om utfylling etter forureiningslova kan behandlast før detaljreguleringsplan for utfyllingsområdet er vedteken. Dette fordi det vil vere fleire usikkerheitsmoment som kan vere heilt avgjerande å lande i det pågåande planarbeidet, og dette kan vere tilstrekkeleg til at planen må endrast så pass mykje at utfyllinga ikkje nødvendigvis vil vere i tråd med reguleringsplanen slik den til slutt vert vedteken.

I dette tilfellet er det tale om ei utfylling som er avhengig av mottak av steinmassar frå eit stort nasjonalt samferdsleprosjekt, og vice versa; eit nasjonalt samferdsleprosjekt som er avhengig av levering av steinmassar til omsøkte utfylling for å halde kostnadane nede. Stad kommune vurderer følgeleg at Statsforvaltaren si behandling av søknaden kan halde fram sjølv om reguleringsplanen ikkje er endeleg vedteken. Dersom det viser seg at reguleringsforslaget må endrast så mykje at omsøkte fylling ikkje lenger vil vere i tråd med reguleringsplanen, leggast det til grunn at det må søkast om endring av forureiningsløyvet.

Det kan ikkje påreknast at ein eventuell søknad om utfylling etter plan- og bygningslova vert godkjent før reguleringsplanen er vedteken.

Så lenge utfyllinga held seg innanfor rammene i forslaget til detaljregulering for Kjøde næringsområde, samt tilstrekkeleg har dokumentert miljøkvaliteten i sediment i utfyllingsområdet, har ikkje Stad kommune merknadar til at det vert gjeve løyve til utfylling etter forureiningslova. Som nemnd vert det føresett at det må søkast om endring av eit slikt løyve dersom reguleringsplanen, før endeleg vedtak, vert endra så pass mykje at løyve til utfylling etter forureiningslova kjem i strid med reguleringsplanen.

---

⁴ Kommunedelplan for sjøareal 2022-2032, vedteken 17. juni 2022

⁵ Detaljregulering for Kjøde næringsområde, planID 2022013

Stad kommune samtykker til at Statsforvaltaren i Vestland kan halde fram behandlinga av søknaden før reguleringsplanen er vedteken."

Vi legger til grunn Havforskningsinstituttet sin uttale⁶ til søknadene fra Kystverket om tillatelser til anleggsarbeidene for etablering av Stad skipstunnel, siden HI sin uttale omfatter risikovurdering av anleggsarbeidenes fare for negativ påvirkning på marine naturtyper og fisk i Kjødepollen .

HI skriver at det er særlig områdenes funksjon som gyte- og oppvekstområde som bør være i fokus når avbøtende tiltak for å redusere fare for forurensning fra anleggsarbeidene fastsettes.

Statsforvalterens begrunnelse for tillatelsen

Rettslig grunnlag

Hovedregelen i forurensningsloven er at forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet er lovlig uten tillatelse når forurensningen fra anleggsarbeidet er "vanlig", jf. forurensningsloven § 8, første ledd nr. 3. Statsforvalteren har vurdert at forurensningspotensialet ved utfylling i sjø medfører en forurensning som ikke er normal/vanlig etter art og omfang og dermed kreves det tillatelse etter lovens § 11.

Området på Kjøde skal benyttes som rigg og anleggsområde for utførelsen av Stad skipstunnel, med bla etablering av knuseverk. Utslipp/forurensning fra knuseverk skal normalt følge grenseverdier/utslippskrav gitt i forurensningsforskriften kapittel 30⁷. Forskriftas § 30-2 åpner for at utslipp fra knuseverk kan reguleres med tillatelse etter forurensningsloven, slik vi velger å gjøre av praktiske omsyn, slik at alle miljøkrav etter forurensningsloven for anleggsarbeidene på Kjøde er samlet i et dokument. Vi vil også gi generelle vilkår for drift- og vedlikehold av riggområde på Kjøde.

Vi følger anbefalinger i Miljødirektoratets veileder M-350/2018 "Håndtering av sedimenter" for vår avgjørelse. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 og vannforskriftens § 12 er lagt til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøving etter forurensningsloven.

Annet lovverk

Sammenhengen mellom denne tillatelsen og plan- og bygningsloven

Statsforvalteren kan, som hovedregel, ikke gi tillatelser etter forurensningsloven dersom omsøkt tiltak er i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven, jf. fl § 11. Vi kan gi tillatelse etter forurensningsloven før en reguleringsplan er endelig godkjent dersom planmyndigheten gir samtykke til en slik fremgangsmåte, slik Stad kommune har gjort i denne saken. Dersom endelige vedtak etter plan- og bygningsloven har bestemmelser som er i motstrid med vilkår i tillatelsen etter forurensningsloven må denne tillatelsen endres i samsvar med kommunens planvedtak.

Hva reguleres i denne tillatelsen og hva reguleres gjennom plan- og bygningsloven

Støy fra anleggsarbeidet blir håndtert etter plan- og bygningsloven av Stad kommune som myndighet, etter bestemmelser om støy som vedtas i detaljreguleringsplanen. Hovedregelen i forurensningsloven er at forurensning fra anleggsarbeider, herunder støy, ikke blir regulert med tillatelse, jf. forurensningsloven § 8 første ledd. Det er derfor støyretningslinjene⁸ med anbefalte

---

⁶ Svar på høring om tillatelse til utslipp fra foreløpig anleggsvirksomhet samt mudring, dumping og utfylling i forbindelse med bygging av Stad skipstunnel. Havforskningsinstituttet 6. september 2022

⁷ Forurensninger fra produksjon av puk, grus, sand og singel

⁸ Klima- og miljødepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442/2021)

grenseverdier for bygge- og anleggsstøy er innrettet for bruk i reguleringsplaner. Det er gitt forslag til juridisk bindende regler om håndtering av støy i anleggsfasen i utkast⁹ til detaljreguleringsplan, bestemmelsene § 2.3, § 2.3.1 og § 2.3.2 for Kjøde næringsområde.

I § 3.1.4 for utfyllingsområde BAA2 er det gitt følgende bestemmelse: " Fyllingsfronten skal utformes slik at den egner seg som substrat for naturlig rekolonisering av sukkertare og andre stedegne marine makroalger, dyr som trives på/i hardbunnssubstrat samt slik at fisk og krepsdyr kan finne egnede skjulesteder i fyllingsfronten."

Vurdering av søknaden

Generelt

Statsforvalteren vurderer at søknaden med tilhørende dokumentasjon er i samsvar med forurensningsforskriftens § 36-2, som setter krav til innhold i søknader om tillatelse etter forurensningsloven. Vi mener å ha tilstrekkelig informasjon for å kunne fatte vedtak i saken.

I søknaden legges det opp til at de detaljerte avbøtende tiltakene for å redusere fare for forurensning og negativ påvirkning fra utfylling i sjø skal avgjøres når entreprenør er valgt. Vi har forståelse av at i spesielle anleggsprosjekter så ønsker Kystverket at detaljer om utførelse først blir avklart etter at detaljprosjektering er utført og entreprenør er valgt og detaljene blir tilpasset entreprenørens utstyr, fremdriftsplaner, risikovurderinger mv.

Dette betyr at før anleggsstart så skal en plan for arbeidene, med risikovurderinger og beskrivelse av avbøtende tiltak oversendes Statsforvalteren i Vestland. Vi omtaler dette dokumentet som en oppdatert søknad. Det samme gjelder detaljert kontroll- og overvåkingsplan basert på valgte løsninger. Og vi vil oppdatere tillatelsens vilkår som en endring av tillatelsen med begrenset høring og klageadgang. Siden Fiskeridirektoratet ikke ga uttale til søknaden, så vil vi særlig innhente Fiskeridirektoratets vurdering av de foreslåtte arbeidsmetodene og avbøtende tiltakene.

Registrert naturmangfold inkludert fiskeriinteresser

Kystverkets konsulenter har gjennomført en grundig kartlegging av sjøarealet som blir nedbygd av utfyllingen og de tilgrensede sjøbunnsarealene.

Fare for forurensning og negativ påvirkning

I denne saken er det spredning av finstoff fra utfylling av inntil 630 000 m³ sprengsteinsmasser som utgjør størst fare for negativ påvirkning på fiskeriinteresser og marint naturmangfold i Kjødepollen. I søknaden er det skissert bruk av siltgardiner kombinert med turbiditetsovervåking av finstoffkonsentrasjoner i sjøen under utfylling.

Havforskningsinstituttet skriver i sin uttale til søknad om tillatelse til anleggsarbeider i sjø at det er særlig områdenes funksjon som gyte- og oppvekstområde som bør være i fokus når avbøtende tiltak for å redusere fare for forurensning fra anleggsarbeidene fastsettes. De skriver at stressfaktorer i gytasesongen februar-april og de påfølgende egg- og larvestadiene frem til midten av juni bør elimineres. *Kjødepollen gyteområde (figur 6) er vurdert til C- verdi (lokalt viktig) og har en utstrekning på ca. 10 km² og en utstrekning på ca. 7 km.*

---

⁹ Reguleringsføresegner Kjøde næringsområde, oppdatert 26.april 2024

Havforskningsinstituttet viser i sin uttale til konsekvensutredningen for marint biologisk naturmangfold¹⁰ som er utarbeidet i forbindelse med detaljreguleringsplan Stad skipstunnel som er i prosess. Vurderingene av konsekvenser for marine naturmangfold etter at tunnelen er etablert. Basert på modelleringsstudier utført av DHI antas tunnelen å medføre en nettostrøm fra Moldefjorden til Kjødepollen med påfølgende endringer i vannutskiftning i de to fjordene. Tiltakene i Kjødepollen vil medføre at forekomstene av sukkertareskog og ålegras, som vokser på hhv. hardbunn og bløtbunn, vil gå tapt. Det forventes imidlertid at tiltaket kun vil føre til en beskjeden økning i vannutskiftningen i Kjødepollen og det ventes ikke at de to funksjonsområdene for fisk (gytefelt for torsk og beiteområde for hestmakrell) vil bli negativt påvirket.

Denne utfyllingen/tillatelsen for Kjøde næringsområde må sees i sammenheng med planlagt utfylling på ca. 480 000 m³ sprengsteinsmasser i entringsområdet i Kjødepollen ved den østlige tunnelåpningen til skipstunnelen og vilkår gitt for utfylling i sjø i Kjødepollen i tillatelse 2023.0693.T¹¹. I tillatelsen som regulerer utfyllingen i entringsområdet er det gitt grenseverdier for finstoff fra utfylling i Kjødepollen av hensyn til gyteområde for torsk. Vi setter samme grenseverdier for denne utfyllingen siden det er samme resipient/samme gyteområde, sitat:

"Det er satt grenseverdier for suspendert finstoff angitt som mg suspendert stoff per liter. Grenseverdier for suspendert stoff er satt i forhold til det som på forhånd er målte naturlige bakgrunnsnivåer i Kjødepollen.

Grenseverdiene gjelder for de øvre vannlag der torskeegg- og larver stort sett oppholder seg og beveger seg i. Grenseverdi for suspendert stoff (SS) i gyteperioden for torsk (fra februar og til 15. juni) er 5 mg SS/l over naturlig bakgrunnsnivå.

Grenseverdi for suspendert stoff (SS) utenom gyteperioden er 15 mg SS/l over naturlig bakgrunnsnivå."

Figur 7 Entringsområde og tunnelinngang i vest og Kjøde næringsområde i øst (Forslag detaljreguleringsplaner for hhv Stad skipstunnel og Kjøde næringsområde)- og Kjødepollen gyteområde med brun skravur

¹⁰ Stad skipstunnel – marine naturtyper. Konsekvensutredning marint biologisk naturmangfold, Multiconsult 1. november 2021

¹¹ Løyve etter forureiningslova til mudring, dumping og utfylling i samband med bygging av Stad skipstunnel for Kystverket i Stad kommune, Statsforvalteren i Vestland 30. august 2023

Siltgardin eller en annen form for partikkelsperre vil kunne brukes for å avgrense spredning i de øvre vannlag, men Statsforvalteren antar at den trolig ikke vil kunne benyttes i hele vannsøyla, siden største dyp ved fyllingsfot er angitt til kote – 39. En funksjonell siltgardin vil også være en utfordring i forbindelse med ugunstige værforhold (strøm/vind/bølgehøyde) og ved tilførsel til utfyllingsområdet når lekter benyttes, da siltgarden må åpnes/lukkes. Det er oppgitt i KU¹² at gjennomsnittlig strømhastighet i Kjødepollen på 5 meters dyp er målt til 0,1 – 0,2 m/s, med maksimal strømhastighet (5 meters dyp) ved Børholmen var 0,45 – 0,55 m/s. I flg. Skei¹³ (2021) kan en siltgardin bli trukket opp fra bunnen, eller ned som følge av drakreftene som oppstår ved strømhastigheter på 0,4 - 0,6 m/s. Når avbøtende tiltak skal detaljeres skal det utredes hva som er mulig å få til av areal og dybde på partikkelsperrer i dette området med evt. ekstra vektbelastning i bunn av gardinen, tilpassede flottørsystem i toppen av gardinen og gode forankringsløsninger. Det skal også utredes bruk av boblegardiner som partikkelsperre i områder der lektere skal inn og ut for å levere stein sjøveien.

Automatisk overvåking ved hjelp av turbiditetsmålinger utenfor utfyllingsområdet vil gi informasjon om finstoff blir spredt i konsentrasjoner som overholder grenseverdiene gitt for suspendert stoff. Vi har i vilkår 4.5 krevd kontinuerlige målinger med alarmgrenser og stans i arbeidene ved overskridelse av alarmgrensene. Plassering av turbiditetsmålere skal beskrives i kontroll- og overvåkingsplan som skal sendes til oss i god tid før oppstart, jf. vilkår 7. Vi vil innhente Fiskeridirektoratets vurdering av foreslått plassering av turbiditetsmålere som bl.a. skal representere gyteområdet.

Forskningen bruker parameteren suspendert stoff (mg SS/L) til å fastsette grenseverdier for skade og negativ påvirkning på fisk og marine naturtyper. Siden den akkrediterte metoden for analyse av suspendert stoff må baseres på stikkprøver/døgnblandprøver med ventetid på resultat, må man benytte turbiditetsmålere for å få en kontinuerlig overvåking.

Kontroll- og overvåkingsplan skal beskrive metoden for å etablere en sammenheng mellom suspendert stoff og turbiditet. Dette skal gjøres så raskt som mulig etter oppstart. Når det er etablert en sammenheng mellom prøveresultater for suspendert stoff og turbiditet, skal grenseverdiene/alarmgrensene for suspendert stoff angitt som turbiditet etableres.

Siden forutsetningene for bygging av Stad skipstunnel er parallell drift fra begge sider, døgnkontinuerlig drift og forventet byggetid 4 – 5 år så er det ikke aktuelt med et absolutt forbud mot utfylling av stein i gyteperioden for kysttorsk i gyteområdet Kjødepollen. Kystverket vil ha flere utfyllingsalternativer å levere overskuddsmasser til fra Kjødesiden utover i Kjødepollen, Syltefjorden og Vanylvsfjorden. Vi oppfordrer til at det i detaljplanleggingen vurderes å levere stein til andre lokaliteter utenfor innerste del av Kjødepollen i noen av gytesesongene.

Dersom mudring skal benyttes som metode for stabilisering av fyllingen skal gjennomføring av mudring risikovurderes der valg av mudringsmetode og beskrivelse av avbøtende tiltak skal inn i oppdatert søknad jf. vilkår 7.1.

Sedimentene i de ca. 20 000 m² sjøbunn innenfor planlagt fylling og utenfor planlagt fyllingsfot er undersøkt med grabb, der de øverste 10 – 15 cm av sjøbunnen tas opp. Tykkelsen på sjøbunnsedimentene er målt/vurdert til opp mot 13 meter, der topplaget omtales som steinholdige masser med morene under. Av ni prøvestasjoner er det funnet forurensning i en prøvestasjon. Der er påvist tre PAH₁₆ komponenter i tilstandsklasse III og IV i topplaget på den stasjonen som ligger på

¹² Stad skipstunnel – marine naturtyper. Konsekvensutredning marint biologisk naturmangfold, Multiconsult

¹³ Bruk av siltgardiner – funksjonalitet og effektivitet. Jens Skei, (SMC) Mai 2021

dypest vann, den som er utenfor fyllingsfronten. Så det kan være at en liten del av mudringsmassene er lettere forurenset.

Dersom mudring velges som metode vil vi godkjenne bruk av deponiområdet i Moldefjorden for plassering av de massene som ikke kan benyttes innenfor anlegget. Bruk av deponiområdet er regulert i vår tillatelse 2023.0693.T basert på Kystverkets søknad¹⁴. Det er gitt tillatelse til deponering av inntil 8,5 millioner m³ overskuddsmasser i dette sjødeponiet av både lettere forurensete muddermasser og sprengstein fra tunneldriving. Nå tyder alt på at dette deponiet vil bli lite benyttet siden det med stor sannsynlighet vil bli klar mottakere av overskuddsmasser fra prosjektet til samfunnsnyttig bruk. Multiconsult har risikovurdert bruk av sjødeponiet og vi har godkjent at lettere forurensete muddermasser kan plasseres i de dypeste delene av sjødeponiet og dekkes over av rene masser i tykkelse og konsistens slik at de blir liggende som et isolerende lag og tar miljøgiftene ut av sirkulasjon.

Vurderinger etter naturmangfoldloven og vannforskriften

I forbindelse med utarbeiding av søknad om tillatelse etter forurensningsloven og detaljreguleringsplan for området er det utført en kartlegging av marint naturmangfold og forurensete sedimenter i tiltaksområdene. Det er også hentet inn tilgjengelig informasjon om viktige natur- og fiskeriinteresser i området fra offentlige databaser.

Krav til kunnskapsgrunnlaget er etter vår vurdering oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 8. Siden vi vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilfredsstillende, vil ikke føre-var-prinsippet (NML § 9) komme til anvending.

Vi har tatt hensyn til økosystemet og den samlede belastningen (NML § 10) gjennom vurderinger som ligger til grunn for kravene som er satt i vilkårene i tillatelsen. NML § 11 påpeker at det er tiltakshaver som skal bære kostnadene til avbøtende tiltak. Dersom det er nødvendig med driftsstans på anlegget for å unngå uakseptabel grad av forurensing som følge av anleggsvirksomhet, vil denne merkostnaden også regnes som i samsvar med NML § 11. Vi krever også at det skal benyttes de beste mulige tekniske løsningene som ut fra en kost/nytte-vurdering gir best mulig resultat for miljøet, jf. NML § 12.

Miljømålet i vannforskriften er at alle vannforekomster skal oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand. En forverring av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det er mulighet til å gi unntak, jf. vassforskriften § 12. I denne saken legger Statsforvalteren til grunn at tiltaket vil gi en midlertidig påvirkning og at tilstanden i resipienten vil bli gjenopprettet når arbeidet stanser. Vi ser det derfor ikke som sannsynlig at tiltaket vil kunne føre at miljømålene ikke nås, eller at tilstanden til vannforekomsten blir forverret. Kravene i vannforskriften er derfor ikke til hinder for å gi tillatelse etter forurensningsloven.

Oppsummering

Prosjektet er et prioritert infrastrukturprosjekt av regjeringen for å sikre trygghet for skipstrafikk. Skipstunnelen har store dimensjoner og tilsvarende tunnel har aldri vært bygd. Det er stor usikkerhet i prisanslag for prosjektet. Kystverket skal gjennomføre en anbudskonkurranse for å få klarlagt kostnadsnivå til skipstunnelen. Vilkår i tillatelser etter forurensningsloven som angår

---

¹⁴ Søknad om tillatelse til mudring, sprenging og disponering av masser i sjø- Stad skipstunnel- 31. mars 2022

skipstunnelen, slik som de to hovedtillatelsene og tillatelsene for Kjøde og Lesto vil ha betydning for prissettingen fra entreprenørene.

Vi mener at vi har hatt tilstrekkelig med informasjon til å avgjøre saken nå, og har lagt inn en "mellomrunde" med innsending av "oppdatert søknad" når detaljene for gjennomføring er klarlagt gjennom bl.a. kontrahering av entreprenører.

Statsforvalteren mener at med de avbøtende tiltakene kreves i tillatelsens vilkår så vil man redusere risiko for spredning av partikler og andre negative påvirkning til et akseptabelt nivå.

Det er også meget positivt, og uvanlig, at prosjektet ser ut til å kunne gjenbruke det aller meste av overskuddsmassene fra prosjektet ved å levere dette til godkjente prosjekter i Vanylven, Stad og Kinn kommuner. Dermed reduseres dumping av masser i Moldefjorden til et minimum slik det ser ut nå.

Gebyr for saksbehandling

Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven. Basert på ressursbruk i saken vedtar vi gebyr etter sats 5, 77 800 kroner, for behandling av søknaden, jf. forurensningsforskriften § 39-3 jf. § 39-4. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet. Se forurensningsforskriften kapittel 39 hvis dere vil lese mer om saksbehandlingsgebyret

Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrsats, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes

Med hilsen

Sissel Storebø
seksjonsleder

Magne Nesse
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Tillatelsens vilkår

Kopi til:

Stad kommune
Fiskeridirektoratet
Vestland fylkeskommune
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum
Mattilsynet
Sør-Norge Fiskarlag
Kystverket v/Terje Skjeppestad
Multiconsult v/Ida Almvik

Tillatelse etter forurensningsloven - utfylling i sjø for etablering av Kjøde næringsområde Stad kommune for Kystverket

Tillatelsen er gitt i medhold av forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad datert 13. desember 2023 samt opplysninger som kom frem under behandling av søknaden. Tillatelsen gjelder fra dags dato og fram til anleggsarbeidet er avsluttet.

Hvis virksomheten ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må bedriften i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Virksomheten bør først kontakte forurensningsmyndighetene for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen har trådt i kraft, skal bedriften sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at forurensningsmyndighetene kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Data om virksomheten

Bedrift	Kystverket
Postadresse	Postboks 1502, 6025 Ålesund
Besøksadresse	Sørenskriver Bulls gate 3, 6002 Ålesund
Organisasjonsnummer/ eid av	874 783 242

Statsforvalteren sine referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Saksnummer
2024.0475.T	4649.0109.01 Utfylling Kjøde	2022/6077

Tillatelse gitt første gang: 14. juni 2024	Endringsnummer:	Tillatelse sist endra:
Sissel Storebø seksjonsleder		Magne Nesse senioringeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Endringer

Innhold

Tillatelse etter forurensningsloven - mudring og utfylling i sjø for etablering av Kjøde næringsområde Stad kommune for Kystverket	1
1 Rammevilkår	5
1.1 Omfang.....	5
1.2 Varsel om oppstart	5
2 Generelle vilkår.....	5
2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	5
2.2 Plikt til forebyggede vedlikehold.....	5
2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare	5
2.4 Endring av vilkår	6
2.5 Miljørisikovurdering.....	6
2.6 Ansvar	7
2.7 Erstatningsansvar	7
2.8 Kulturminne i sjø.....	7
2.9 Saksbehandling etter annet lowerk.....	7
3 Internkontroll og beredskap mot akutt forurensning.....	7
3.1 Internkontroll.....	7
3.1.1 Avvikshåndtering	7
3.1.2 Krav til kompetanse.....	7
3.2 Beredskap mot akutt forurensning.....	8
4 Vilkår for utføring av tiltak i sjø	9
4.1 Generelt.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
4.2 Tidsavgrensninger.....	9
4.3 Partikkelsperre	9
4.4 Grenseverdier for suspendert finstoff i sjø	9
4.5 Turbiditetsmålinger, alarmgrenser, stans i arbeidene	10
4.6 Sammenheng suspendert stoff mg/l og turbiditet FNU	10
5 Kontroll- og overvåking	11
5.1 Plan for kontroll og overvåking.....	11
5.2 Overvåking i samsvar med vannforskrifta og overvåking av naturtyper	11
6 Avfall	12
6.1 Generelle krav	12
6.2 Handtering av farlig avfall	12
6.3 Plast	12
7 Rapportering og dokumentasjon.....	12
7.1 Rapportering før oppstart.....	12

7.2	Sluttrapport	13
8	Tilsyn	13

1 Rammevilkår

1.1 Omfang

Tillatelsen gir vilkår for å redusere forurensning fra anleggsarbeider i sjø for å etablere Kjøde næringsområde og vilkår for bruk av arealet som anleggsområde for utbygging av Stad skipstunnel.

Tillatelsen omfatter:

- Utfylling av ca. 630 000 m³ masser i sjø for å etablere område BAA2, område for industri/lager/akvakultur i samsvar med detaljreguleringsplan for Kjøde næringsområde
- Stabiliserende tiltak foran fyllingsfot (kote - 33 til - 35) i form av mudring, utfylling for etablering av støttefylling eller begge deler
- Deponering av muddermasser som ikke kan gjenbrukes i deponi Moldefjorden i samsvar med Kystverkets tillatelse 2023.0693.T
- Utslipp fra Kjøde næringsområde, areal BAA1, når det benyttes som rigg- og anleggsområde, herunder mellomlager av masser for Stad skipstunnel
- Drift av knuseverk på areal BAA1 i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 30

1.2 Tillatelsen etter forurensningsloven kan først benyttes når saken er endelig avgjort etter plan- og bygningsloven

Tillatelsen kan ikke tas i bruk før godkjent reguleringsplan for tiltaket foreligger. Dersom endelige vedtak etter plan- og bygningsloven har bestemmelser som er i motstrid med vilkår i denne tillatelsen må tillatelsen endres i samsvar med kommunens planvedtak.

1.3 Varsel om oppstart

Statsforvalteren skal varsles om oppstart minimum en uke før oppstart av arbeidene. Det kan varsles med en e-post til fmvlp@statsforvalteren.no.

2 Generelle vilkår

2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, utslipp til luft og vann, støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.2 Plikt til forebyggede vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan føre til endring av utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare

Hvis det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter virksomheten å iverksette tiltak. Tiltakene skal eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, og kan om nødvendig innebære redusert eller innstilt drift. Virksomheten skal så

snart som mulig informere Statsforvalteren i Vestland om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i iht. vilkår 2.8.

2.4 Endring av vilkår

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede.

Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.

2.5 Miljørisikovurdering

2.5.1 Oppdatert miljørisikovurdering skal utarbeides og godkjennes før oppstart anleggsarbeider

Forslag til avbøtende tiltak i søknaden er basert på de overordnede miljørisikovurderingene som er utført i sammenheng med utarbeidelse av reguleringsplaner¹ og søknad om tillatelse² etter forurensningsloven.

I søknaden legges det opp til at de detaljerte avbøtende tiltakene for å redusere fare for forurensning og negativ påvirkning fra utfylling i sjø skal avgjøres når entreprenør er valgt. Vi har forståelse av at i spesielle anleggsprosjekter så ønsker Kystverket at detaljer om utførelse først blir avklart etter at detaljprosjektering er utført og entreprenør er valgt og detaljene blir tilpasset entreprenørens utstyr, fremdriftsplaner, risikovurderinger mv.

Dette betyr at før anleggsstart så skal en plan for arbeidene, med risikovurderinger og beskrivelse av avbøtende tiltak oversendes Statsforvalteren i Vestland. Vi omtaler dette dokumentet som en oppdatert søknad. Det samme gjelder detaljert kontroll- og overvåkingsplan basert på valgte løsninger. Og vi vil oppdatere tillatelsens vilkår som en endring av tillatelsen med begrenset høring og klageadgang. Siden Fiskeridirektoratet ikke ga uttale til søknaden, så vil vi særlig innhente Fiskeridirektoratets vurdering av de foreslåtte arbeidsmetodene og avbøtende tiltakene.

2.5.2 Miljørisikovurdering under anleggsarbeidene

Kystverket plikter å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre rede for risiko. Ved endra forhold skal miljørisikovurderingen oppdateres. Resultatene skal vurderes opp mot akseptabel miljørisiko.

Tiltakshaver skal ha en oppdatert plan over risikoreduserende tiltak, og sikre at evt. nye tiltak blir innarbeidet og gjennomført. Oppdatert ytremiljøplan/miljøoppfølgingsplan, når entreprenører er valgt, skal sendes Statsforvalteren før oppstart.

Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til akutt forurensning følger av vilkår 3.2

---

¹ Detaljregulering for Kjøde næringsområde NASJONAL AREALPLANID: 4649_2022013

² Multiconsult rapport datert 13. desember 2023

2.6 Ansvar

Virksomheten er ansvarlig for å sikre og dokumentere at vilkårene i denne tillatelsen blir overholdt. Virksomheten plikter å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne gjøre greie for risikoforhold. Virksomheten plikter videre å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.7 Erstatningsansvar

Selv om tillatelse er gitt, plikter den som forårsaker forurensning eller annen type skade å svare for erstatning som måtte følge av alminnelige erstatningsregler.

2.8 Kulturminne i sjø

Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum gjør oppmerksom på at tiltakshaver plikter å gi melding til museet (marinarkeologi@museumvest.no) dersom en under arbeid i sjøområdene finn skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminne. Dersom kulturminne på sjøbunnen kan bli påvirket av tiltaket, må arbeidet under vann straks stoppes. Virksomheten må i så fall ikke starte opp igjen før museet har undersøkt og eventuelt frigitt området. Eventuelle brudd på disse vilkårene vil være i strid med bestemmelsene i Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminne.

2.9 Saksbehandling etter annet lovverk

Denne tillatelsen fritar ikke for behandling og/eller tillatelse etter annet lovverk som gjelder tiltaket, for eksempel havne- og farvannsloven og plan- og bygningsloven.

3 Internkontroll og beredskap mot akutt forurensning

3.1 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og andre relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på virksomhetens anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og følger opp vilkår i Statsforvalterens tillatelse.

3.1.1 Avvikshåndtering

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvik håndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer årsakene til at avvikene har skjedd, vurderinger og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene, og vurderinger og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

3.1.2 Krav til kompetanse

Virksomheten plikter å se til at den som til ei hver tid fyller ut, transporterer eller på annen måte håndterer masser, har internkontrollsystem i tråd med vilkår 3.1. Virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap om renseanlegg og tilhørende installasjoner for å overholde utslippskrav og slik at det ikke oppstår ulovlige utslipp eller at utslipp fører til skade på miljøet. Virksomheten skal ha tilstrekkelig

kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer farlig avfall i virksomheten, skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

3.2 Beredskap mot akutt forurensning

Akutt forurensning er forurensning av betydning som inntreffer plutselig, og som ikke er tillatt.

Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges og dokumenteres i en miljørisikovurdering. Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende- og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert beredskapsplan over risikoreduserende tiltak, og sikre at tiltak herfra blir innarbeidet og gjennomført i anleggsarbeidene. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeidene.

Dersom akutt forurensning oppstår eller fare for akutt forurensning skal dette varsles på nødnummer 110 (brannvesenet). Virksomheten skal også informere Statsforvalteren snarest mulig gjennom fmvlpst@Statsforvalteren.no.

4 Vilkår for drift av rigg- og anleggsområde

4.1 Utslippsreduserende tiltak fra rigg- og anleggsområde

Virksomheten skal etablere renseløsninger og avbøtende tiltak for å redusere utslipp av partikler, partikkelbundet forurensning og olje slik at det ikke fører til skade eller ulempe for miljøet

Eventuelle renseløsninger skal dimensjoneres basert på best tilgjengelig fagkunnskap og teknikk. Renseanleggene skal være dimensjonert for maksimal reell vannmengde og tilstrekkelig oppholdstid, og de skal ha tilfredsstillende sikring mot akuttutslipp. Ekstreme værforhold må være inkludert i risikovurderingen og beredskapsplanen. Dokumentasjon om dimensjonering av rensenanlegget skal være tilgjengelig ved kontroll eller forespørsel fra forurensningsmyndighetene.

Utslipp av olje, smørefett og drivstoff i større omfang vil være knyttet til uhell/lekkasjer på maskiner og utstyr under anleggsarbeidet. Det skal etableres rutiner for påfylling av drivstoff, vedlikehold av maskinpark m.m. med formål å redusere forurensning til grunn og resipient. Ved eventuelle punktutslipp av olje, drivstoff, smørefett eller annet skal mest mulig samles opp. Absorbenter skal være tilgjengelige der slik forurensning kan oppstå. Maskiner skal ikke vaskes i nærheten av resipienter eller i områder som ikke er tilrettelagt for vask. Vaskeplasser skal ha tett dekke og oljeutskillere.

Beskrivelse av rigg- og anleggsområdet med oppdatert risikovurdering og forslag til avbøtende tiltak skal oversendes Statsforvalteren når entreprenør er antatt og detaljprosjekteringen fullført.

4.2 Drift av knuseverk, støy og støv

Knuseverk/pukkverk skal overholde krav til støy, støv og utslipp til sjø/vann gitt i forurensningsforskriften kapittel 30.

Dette skal dokumenteres før knuse- sorteringsverk tas i drift ved innsending av detaljert dokumentasjon av forventet støy fra knuseverket, evt. avbøtende tiltak og plan for støvmålinger.

5 Vilkår for utføring av tiltak i sjø

5.1 Utfylling i sjø

Utfylling av overskuddsmasser skal utføres på en slik måte at finstoff fra utfyllingsmasser i minst mulig grad blir spredt.

5.2 Mudring

Dersom mudring av løsmasser foran fyllingsfot velges som metode for å stabilisere fyllingen skal arbeidene risikovurderes der valg av mudringsmetode og beskrivelse av avbøtende tiltak skal inn i oppdatert søknad jf. vilkår 7.1.

Opptak, mellomlagring, transport og annen håndtering av muddermasser frem til endelig disponeringsløsning skal utføres med teknologi som gir minst mulig miljøbelastning i form av spredning av finstoff.

Muddermassene som ikke kan benyttes innenfor anlegget kan plasseres i deponiområdet i Moldefjorden regulert i vår tillatelse 2023.0693.T datert 31. mars 2023 etter de vilkår som er gitt for bruk av deponiområdet. Deponiet i Moldefjorden kan benyttes til rene og lettere forurensede muddermasser, der forurensede masser tildekkes med rene masser over slik det er beskrevet i søknad³ for Stad skipstunnel.

5.3 Tidsavgrensninger

Av hensyn til gyteområde for kysttorsk i Kjødepollen nært utfyllingsområde og en forventet anleggsperiode 4 – 5 år så skal Kystverket forsøke å unngå utfylling av sprengstein i gyte- og oppvekstperioden i en eller flere sesonger ved å levere til andre mottakere av sprengstein.

5.4 Partikkelsperre

For å hindre sprenging av partikler og partikkelbunden forurensning til vassmassene skal det brukes partikkelsperrer i forbindelse med utfylling i sjø dersom turbiditetsovervåkingen viser at det spres finstoff over grenseverdiene. Plassering av partikkelsperrere skal gi ein beskyttende effekt til dei marine naturtypene i nærheten, slik som områder med sukkertare, sjøfjær og gyteområde for kysttorsk.

Det skal benyttes partikkelsperrer som er egna for forholdene ved tiltaksområdet og det skal føres jevnlig kontroll for å sjekke at partikkelsperrere fungerer etter hensikten.

5.5 Grenseverdier for suspendert finstoff i sjø

Det er satt grenseverdier for suspendert finstoff angitt som mg suspendert stoff pr. liter. Grenseverdier for suspendert stoff er sett i forhold til naturlige bakgrunnsnivået i Kjødepollen. Dette er samme vilkår (vilkår 4.4 – tillatelse 2023.0693.T) som gjelder for utfylling for entringsområdet i Kjødepollen.

---

³ Søknad om tillatelse til mudring, sprenging og disponering av masser i sjø. Stad skipstunnel. Pkt. 10.3 Multiconsult 31. mars 2022

Dersom det vert utført utfylling i Kjødepollen i gyte- og oppvekstperioden til torsk (fra 1 februar til 15 juni) setter Statsforvaltaren ein grenseverdi for suspendert stoff (SS) på 5 mg SS/l over naturlig bakgrunnsnivå i dei øvre vasslaga der torskeegg og yngel oppholder seg.

Utenfor gyte- og oppvekstperioden til torsk er grenseverdi for suspendert stoff (SS) for mudre, dumpe og utfyllings arbeider 15 mg SS/l over naturlig bakgrunnsnivå.

5.6 Turbiditetsmålinger, alarmgrenser, stans i arbeidene

Utfyllingen skal overvåkes med turbiditetsmålere som skal plasseres slik at de på best mulig måte fanger opp spredning av partikler og forurensning fra tiltakene. En eller flere av turbiditetsmålerne skal plasseres slik at den/de representerer "øvre vannlag der torskeegg og yngel oppholder seg, jf vilkår 5.5.

Bruk av turbiditetsmålere skal planlegges og utføres i samsvar med Norsk Standard NS-9433:2017.

Det må dokumenteres en referanseverdi/bakgrunnsnivå for turbiditet, enten fastsatt på forhånd ved målinger eller med en referansestasjon der det tas målinger ved faste intervaller under anleggsperioden. Tiden mellom hver avlesning skal ikke være over 10 minutter. Hvis alarmgrensene overskrides over en periode på 30 minutter, skal arbeidene stanses, årsaksforholdene avklares, og nødvendige avbøtende tiltak gjennomføres.

Hvis overskridelsen skyldes arbeidene, kan arbeidene ikke starte opp igjen før turbiditeten er nede på stabile nivåer under alarmgrensene, jf. NS 9433:2017 pkt. 7. Det tillates ikke å arbeide i sjøen hvis turbiditetsmålerne er ute av drift. Hvis det oppstår gjentatte overskridelser av alarmgrensen, skal det utføres avbøtende tiltak, for eksempel å tilføre en ekstra partikkelsperre. Kunnskap og informasjon tilegnet i prosjektet skal brukes til justering av måleprogrammet. Hvis observasjoner og målinger viser at en måler ikke er plassert på egnet sted eller dybde, skal måleren flyttes.

Detaljerte metoder for referanseverdi, alarmgrenser, plassering av stasjoner, og prosedyrer for jevnlig vedlikehold og rengjøring av sensorene skal beskrives i kontroll- og overvåkingsplanen, jf. vilkår 5.1.

Alarmgrensene skal innarbeides slik at alle relevante ledd i prosjektorganisasjonen kjenner alarmgrensene og hvilke aksjoner som skal utføres ved overskriding, jf. vilkår 3.1 om internkontroll.

Kunnskap og informasjon tilegnet i prosjektet skal brukes for justering av kontroll- og overvåkingsplanen. Dersom observasjoner og målinger viser at en måler ikke er plassert på egnet sted eller dyp, skal måleren flyttes.

5.7 Sammenheng suspendert stoff mg/l og turbiditet

Virksomheten skal utarbeide en metode for å etablere sammenhengen mellom suspendert stoff og turbiditet. Prøvetaking skal utføres av kvalifiserte personer med nødvendig kompetanse. Prøvetaking og analyse skal utføres i henhold til Norsk Standard (NS), og laboratoriet skal være akkreditert for analysene. Når det er etablert en korrelasjon mellom prøveresultatene for suspendert stoff og turbiditet, kan målingene baseres på turbiditet med alarmgrenser og gjennomsnittstider. Metodebeskrivelsen skal inngå i kontroll- og overvåkingsplan, jf. vilkår 5.1.

5.8 Aktsomhet ovenfor havnespy

Den fremmede arten havnespy/japansk sjøpung (*Didemnum vexillum*) er allerede etablert flere steder i landet. Dette er en fremmed og uønsket art som formerer seg raskt og forårsaker store problemer for marine miljø og næringer. Arten vokser blant annet på skrog, fortøyninger, brygger og annet som finnes i sjøen. Vestland fylke har gjennom de siste årene registrert en økning i observasjoner av havnespy. Havnespy er bl.a. påvist ved kaier i Måløy og Florø. Arten spres via skipsfart, særlig inne i de største havnene som har besøk av utenlandske skip. Arten kan også spres til mindre havner via småbåter eller festet til tauverk, blåser og andre flyteobjekter i sjøen.

Statsforvalteren minner om aktsomhetsplikten i henhold til forskrift om fremmede organismer § 18. I den står det at den som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet, skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold. Tiltakshaver skal ha kunnskap om risikoen aktiviteten innebærer, kunnskap til å treffe forebyggende tiltak og kunnskap til å raskt avdekke utilsiktet spredning av fremmede organismer. Mistanke om funn av havnespy må [meldes inn](#) og verifiseres av marinbiologisk kompetanse. Dersom havnespy blir bekreftet, skal observasjonen [rapporteres til Artsdatabanken](#), og det må iverksettes tiltak for å unngå videre spredning. Slike tiltak skal skje i samsvar med [veiledning gitt av Sjøfartsdirektoratet](#)

Det skal utføres kartlegging av eventuell havnespy med eDNA analyser og/eller ROV eller i forkant av oppstart utfylling. Kontroll gjelder også tiltransporterte båter og utstyr. Dersom havnespy oppdages skal Statsforvalter kontaktes og orienteres om hvilke tiltak som blir iverksatt for å overholde aktsomhetsplikten.

6 Kontroll- og overvåking

6.1 Plan for kontroll og overvåking

Det skal utarbeides en kontroll- og overvåkingsplan for tiltaket. Planen må ha tilstrekkelig omfang til å avdekke spredning av forurensning fra tiltaket, inkludert kontroll med spredning av partikler og plast. Planen skal oppdateres i tråd med tillatelsen, entreprenørens anleggsplan, reviderte risikovurderinger og plan for avbøtende tiltak når entreprenøren har prosjektert arbeidene.

Kontroll- og overvåkingsplanen skal sikre at vilkårene i tillatelsen blir oppfylt, og planen skal utarbeides i tråd med anbefalingene gitt i Miljødirektoratets veileder for håndtering av sediment M-350/2015. Måleutstyr, metoder, gjennomføring og analyser skal følge norsk standard. Den ferdige kontroll- og overvåkingsplanen sendes til Statsforvalteren før anleggsstart, jf. vilkår 7.1.

6.2 Overvåking i samsvar med vannforskrifta og overvåking av naturtyper

I våre to tillatelser⁴ til Kystverket for etablering av Stad skipstunnel er det gitt vilkår om å lage overvåkingsprogram som er i samsvar med krav i vannforskriften for Moldefjorden og Kjødepollen. Vi forutsetter at utfyllingen for Kjøde næringsområde tas med når dette overvåkingsprogrammet utarbeides.

Dette gjelder også vilkår 5.5 i tillatelse 2023.0693.T der det kreves overvåking av forekomster av ålegras og tareskog som kan bli negativt påvirket av anleggsarbeidene. Overvåkingsprogrammet skal

---

⁴ Tillatelse 2023.0693.T – deponi Moldefjorden, sprenging skjær Saltasundet datert 30. august 2023 og tillatelse 2023.0691.T – drift av tunnelen og etablering av entringsområdene datert 30. august 2023

utvides til også å inkludere utfyllingen for Kjøde næringsområde.

7 Avfall

7.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁵.

Brukte partikkelsperrer skal leveres til lovlig mottak.

7.2 Handtering av farlig avfall

Virksomheten skal håndtere farlig avfall i samsvar med avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall.

Farlig avfall som blir lagret i påvente av levering/henting skal lagres på en måte som ikke fører til avrenning til grunnen, overflatevann eller avløpsnett. Lagret farlig avfall skal være merket og skal ikke blandes sammen med annet avfall. Lagring skal skje i tett container eller under tak på fast dekke. Lageret skal være sikret mot uvedkommende.

Farlig avfall skal leveres videre til godkjent mottak eller behandlingsanlegg minst én gang per år. Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarering.no.

7.3 Plast

Det skal gjennomføres tiltak for å begrense tilførsel av plast til naturen. Det skal velges tekniske løsninger som i størst mulig grad minimerer mengden plastavfall fra tiltakene. Det skal gjennomføres opprydding av plast og annet avfall underveis og i etterkant av tiltakene ved tiltaksområdet og nærliggende områder. Rutiner for dette skal foreligge skriftlig. Oppsamlet plast skal leveres til lovlig avfallsmottak

Miljødirektoratet sitt faktaark M-1085 | 2018 skal brukes som en veileder.

8 Rapportering og dokumentasjon

8.1 Rapportering før oppstart

Før anleggsarbeidene starter opp skal virksomheten sende følgende dokumentasjon til Statsforvaltaren:

- Oppdatert søknad med risikovurdering og forslag avbøtende tiltak basert på valgt entreprenørs tilbud og detaljprosjektering, jf. vilkår 2.5.
- Melding for bruk av anleggsområde til knuse- og sikteverk, jf. vilkår 4.2
- Plan for kontroll- og overvåking basert på oppdatert søknad jf. vilkår 5.1.

---

⁵ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

8.2 Sluttrapport

Virksomheten skal sende rapport til Statsforvalteren innen seks måneder etter at anleggsarbeidet er slutført. Rapporten skal inneholde følgende:

- Omtale av hvordan arbeidene er utført.
- Samlet omtale og dokumentasjon på effekt av avbøtende tiltak som er gjennomførte for å hindre forurensning.
- Oversikt over eventuelle avvik fra tillatelsen og hva slags korrigerende tiltak som ble satt i verk
- Dokumentasjon på levering av avfall.

Virksomheten skal uten opphold varsle Statsforvalteren om alle unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning.

9 Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.